

Fænghætten

Af Peter Rasmussen
Alexander Forsyte

Alexander Forsyte, var frimenighedspræst (presbytaner) i Belhvie, Aberdeenshire i Skotland, en stilling han overtog fra sin far i 1791. Alexander var desuden en ivrig jæger. Han var utilfreds med sin flintlåshaglbøsse, der i det blæsende og regnvåde Skotland var vanskelig at bruge. Forsyte fandt på én blanding af kviksølvchlorid, Kaustisk soda og knust glas, der antændte ved et slag. Indledningsvis forsøgte han at bruge det i stedet for krudt og fik lov til at udføre nogle af forsøgene på Tower, men blev smidt ud igen, da han fik sprængt nogle våben og det gik op for the Master General of Tower, hvor farligt Forsytes pulver var. Forsyte fik i 1807 patent på den afbillede lås, hvor hans knaldpulver blev anvendt til at tænde en krudtladning. Ved at vende "flasken" en omgang, blev en afmålt mængde knaldpulver lagt af på en flade, hvor slagstiften ramte den, når hanen faldt, den herved fremkomne ildflamme dirigeredes ind til krudtet. Det siger sig selv, at en slidt lås kunne være en granat og 10 cm foran skyttens ansigt , er det ikke rart at have sådan en, så systemet slog ikke an.

Knaldpulveret synes at være opfundet flere steder samtidigt, Josua Shaw i Philadelphia i USA, der dog formentlig havde set nogle af Forsytes forsøg. En kemiker Bertold i Frankrig havde udviklet et tilsvarende pulve, der var mere følsomt, som Pouly og senere Dreyse brugte. Forsyte forsøgte at lave nogle fænghætter af tin og af jern, men da han i 1810 fandt på at bruge kobber, så fungerede det perfekt. Shaw fik patent i USA på fænghætterne i 1814. de blev dog først almindelige kort før 1830. der var dog nogle blindgyder, der skulle prøves, amerikaneren Maynard syntes at knaldpulveret skulle sættes på en papirstrimmel, et system, der i generationer, har været brugt i lejetøjspistoler. Et andet system, var et tyndt kobberør med knaldpulver, der blev stukket ind gennem fænghullet og slået fladt af hane, det slog heller ikke an.

Maynards tapeprimer

Kobberfænghætter

I løbet af 1840erne fik de fleste lande i verden konverteret deres flintelåsvåben til Perkution. Med opfindelsen af fænghætten var vejen til enhedspatronen åben. Den, der først lavede en enhedspatron, var nok Pouly, der anbragte en pille af knaldpulver centralt i bunden på patronhylsteret, en anden franskmand Robert, videreudviklede hans gevær i 1820 og Pottet lavede en patron til geværet med en nippel og en almindelig fænghætte,

Pouly gevær

Tilføjet af J.C.

Efter 7 år, var J. Purdey var udlært ved sin svoger og fik arbejde hos J. Manton, som låsefiler og skæftemager og kom så til A. Fosyte, i Tower, som låsefiler og var med til at udvikle fængelhætter. Billedet har jeg taget fra mit besøg i Krudttårnet i Tower.

